

МОНГОЛ УЛСЫН ХУУЛЬ

2024 оны ... дугаар
сарын ... -ны өдөр

Улаанбаатар
хот

**ГЭРЧ, ХОХИРОГЧИЙГ ХАМГААЛАХ ТУХАЙ ХУУЛЬД
НЭМЭЛТ, ӨӨРЧЛӨЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ**

1 дүгээр зүйл. Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуульд дор дурдсан агуулгатай дараах зүйл, хэсэг нэмсүгэй:

1/3 дугаар зүйлийн 3.4 дэх хэсэг:

“3.4. Шаардлагатай тохиолдолд гэрч, хохирогчид учирч болох эрсдэлийн түвшин, гэмт хэргийн нөхцөл байдлыг харгалзан түүнийг өөрийн болон бусдын амь нас, эрүүл мэндэд хохирол учруулахаас урьдчилан сэргийлэх зорилгоор энэ хуулийн 3.2-т зааснаас бусад эрх, үйлдэлд хязгаарлалт тогтоож болно.”

2/7 дугаар зүйлийн 7.4, 7.5 дахь хэсэг:

“7.4. Эрх бүхий байгууллагын хамгаалалтын тусгай алба энэ хуулийн 7.1.3-7.1.9-д заасан хамгаалалтад оролцсон, мэдсэн төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгжийн холбогдох албан тушаалтан, алба хаагч, гэрч хохирогч, түүний хууль ёсны төлөөлөгч, өмгөөлөгчөөс нууцын баталгаа гаргуулна. Насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчид түүний хууль ёсны төлөөлөгчийг байлцуулан, нууц хадгалах талаар тайлбарлаж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

7.5. Гэрч, хохирогчийг хамгаалалтын үйл ажиллагаанд харш аливаа сөрөг үйлдэл хийхийг хориглоно.”

3/10 дугаар зүйлийн 10.3-10.9 дэх хэсэг:

“10.3. Биечилсэн хамгаалалтыг энэ хуулийн 23.1-д заасан эрх бүхий байгууллагаас томилогдсон алба хаагч байрлаж болон хөдөлгөөнтэйгээр, ил болон далд хэлбэрээр зохион байгуулна.

10.4. Хамгаалалтын арга хэмжээнд хэрэглэгдэх холбоо, тээвэр, орон байр, галт зэвсэг, тусгай хэрэгслийг эрх бүхий байгууллага хариуцах бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд галт зэвсэг, нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл биеийн хүчийг холбогдох хуульд заасан үндэслэл журмын дагуу хэрэглэнэ.

10.5. Энэ хуулийн 10.1-д заасан хамгаалалтын арга хэмжээг биечлэн, ил болон далд хэлбэрээр гүйцэтгэнэ.

10.6. Биечилсэн хамгаалалт нь хамрах хүрээ, хүч хэрэгсэл, нөхцөл байдал, аюулын эрсдэлээс шалтгаалан дараах түвшинтэй байна:

10.6.1.Нэгдүгээр түвшний хамгаалалтыг энэ хуулийн 22.3.1-д заасан аюулын эрсдэлийн түвшин өндөр тогтоогдсон үед 24 цагаар, тодорхой хугацаанд тасралтгүйгээр зохион байгуулна.

10.6.2.Хоёрдугаар түвшний хамгаалалтыг энэ хуулийн 22.3.2-т заасан дунд түвшний аюулын эрсдэл тогтоогдсон үед зохион байгуулна.

10.6.3.Гуравдугаар түвшний хамгаалалтыг 22.3.3-т заасан аюулын эрсдэлийн түвшин бага тогтоогдсон үед зохион байгуулна.

10.7.Эрх бүхий байгууллага энэ хуулийн 21.10-т заасан гэрээг гэрч, хохирогчтой харилцан тохиролцож байгуулсны үндсэн дээр хамгаалалтыг хэрэгжүүлнэ.

10.8.Насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийг хамгаалах гэрээг түүний эцэг, эх, хууль ёсны асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигчтэй байгуулна.

10.9.Шаардлагатай гэж үзвэл эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрийг хүлээлгүй гэрч, хохирогчийг хамгаалалтанд авч прокурор, шүүгчид нэн даруй мэдэгдэнэ.

10.10. Хамгаалалт гүйцэтгэж буй алба хаагч нь гэрч, хохирогчтой хувийн харилцаа тогтоох, дур мэдэн гадны хүн нэвтрүүлэх, хууль бус хүсэлт тавих, гэрч хохирогчийн талаар мэдээлэл дамжуулахыг хориглоно.”

4/11 зүйлийн 11.4 дэх хэсэг:

“11.4.Гэрч, хохирогчид өгсөн зохиомол нэрийг зөвхөн мөрдөн шалгах, шүүн таслах ажиллагаанд оролцох үед хэрэглэнэ.”

5/16 дугаар зүйлийн 16.5 дахь хэсэг:

“16.5.Гадаад төрхийг өөрчлөх аюулгүй байдлын хамгаалалтын арга хэмжээг хуулиар зөвшөөрөгдсөнөөс бусад зорилгоор хэрэгжүүлэхийг хориглоно.”

6/21¹дүгээр зүйл:

“21¹ дүгээр зүйл.Цагдан хоригдож байгаа болон хорих ял эдэлж байгаа гэрч, хохирогчийг хамгаалах журам

21¹.1.Цагдан хоригдож байгаа болон хорих ял эдэлж байгаа гэрч, хохирогчийн хамгаалалтын арга хэмжээг энэ хуулийн 23.2-т заасан алба, нутаг дэвсгэр хариуцсан цагдаагийн байгууллагын эрүүгийн цагдаагийн нэгж, Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх ерөнхий газрын харьяа хорих байгууллагатай хамтран хэрэгжүүлнэ.

21¹.2.Энэ хуулийн 21¹.1.заасан байгууллагууд хамгаалалтын төрлөөс хамаарч хамгаалалтын арга хэмжээнд хамтран ажиллах гэрээ, насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийн хамгаалалтын арга хэмжээнд хамтран ажиллах гэрээний аль тохирохыг байгуулна.

21¹.3.Хамгаалалтын арга хэмжээний үед Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх тухай хуульд зааснаас гадна дараах арга хэмжээг авна:

21¹.3.1.гэрч, хохирогчийн аюулын эрсдэлийн түвшинг тогтоох;
21.3.2.гэрч, хохирогчийг бусад хоригдол, хоригдогч, алба хаагч, иргэдээс тусгаарлах;

21¹.3.3.шаардлагатай тохиолдолд гэрч, хохирогчийг хорих ангид эдэлж байсан ажил хөдөлмөр, олон нийтийн арга хэмжээнд оролцуулахгүй байх;

21¹.3.4.хамгаалалтын арга хэмжээний шаардлагыг хангаагүй, биелүүлэх боломжгүй үед, эсхүл энэ хуулийн 23.1-д заасан байгууллагын саналын дагуу гэрч, хохирогчийн байршлыг өөрчлөх;

21¹.3.5.шаардлагатай бусад.

21¹.4.Хамгаалалтын арга хэмжээнд хамрагдаж байгаа гэрч, хохирогч нь энэ хуулийн 18 дугаар зүйлд заасан туслалцааг авах, хамгаалалтын арга хэмжээний талаар санал, хүсэлт гаргах, хамгаалалтын арга хэмжээний болон өөрийн аюулгүй байдлын талаар мэдээллээр хангагдах эрхтэй.

21¹.5.Хамгаалалтын арга хэмжээнд хамрагдаж байгаа гэрч, хохирогч нь хорих анги, хорих байрны дотоод журмыг дагаж мөрдөх, хамгаалалтын арга хэмжээний заавар, зөвлөмж, алба хаагчаас тавьсан хууль ёсны шаардлагыг биелүүлэх, өөрт нь ямар нэгэн аюул заналхийлэл учирсан, учирч болзошгүй нөхцөл байдлын талаар мэдсэн даруйд хамгаалалтын арга хэмжээ хэрэгжүүлэгч байгууллагад мэдэгдэх үүрэгтэй.

21¹.6.Гэрч, хохирогч нь хорих ангийн дотоод журам, хорих ангийн даргын баталсан цагийн хуваарийг дагаж мөрдөөгүй, хамгаалалтын арга хэмжээний зааврыг удаа дараа зөрчсөн тохиолдолд хамгаалалтын арга хэмжээг цуцалж болно.

7/22 дугаар зүйлийн 22.3 дугаар хэсэг:

“22.3.Энэ хуулийн 22.1.4-т заасан аюулын эрсдэлийн түвшинг дараах байдлаар ангилна:

22.3.1.гэрч, хохирогчийн амь насанд бодитой заналхийлсэн, бие махбодид гэмтэл учруулсан, тарчлаасан, байнгын дарамтад байлгасан, гэмт хэрэг үйлдэхийг тулган шаардсан, айлган сүрдүүлсэн, дарамт шахалт үзүүлсэн, дагаж мөрдсөн бол эрсдэлийн өндөр түвшин;

22.3.2.гэрч, хохирогчийн эд хөрөнгөд халдсан, заналхийлсэн, цахим сүлжээ, холбооны хэрэгсэл ашиглан ятгасан, нөлөөлсөн, мөнгө, эд зүйл, албан тушаал амласан бол эрсдэлийн дунд түвшин;

22.3.3.гэрч, хохирогчтой уулзах, харилцаа тогтоохыг оролдсон бол эрсдэлийн бага түвшин.”

2 дугаар зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дүгээр заалтын “хохирогчийг,” гэсний дараа “Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуульд заасан хохирогчийг,” гэж, 11 дүгээр зүйлийн 11.2 дахь хэсгийн “болно.” гэсний дараа “Шийдвэрийг хүлээн авсан байгууллага гэрч, хохирогчтой холбоотой

цахим мэдээллийн санд нэвтрэх боломжийг тогтоосон хугацаагаар хязгаарлах техник, технологийн арга хэмжээг авч холбогдох баримт бичгийг нууцын архивт шилжүүлнэ.” гэж тус тус нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн дараах зүйл, хэсгийг доор дурдсан агуулгаар өөрчлөн найруулсугай:

1/12 дугаар зүйл:

“12 дугаар зүйл.Хувийн хамгаалалтын хэрэгсэл болон тусгай техник хэрэгсэл, харилцаа холбооны хэрэгслээр хангах

12.1.Гэрч, хохирогчийг хувийн хамгаалалтын нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл, харилцаа холбооны хэрэгслээр хангаж, шаардлагатай тохиолдолд түүний биед болон орон байранд тусгай техник хэрэгсэл суурилуулж болно.

12.2.Энэ хуулийн 12.1-д заасан биед болон оронд байранд суурилуулах тусгай техник хэрэгсэлд дор дурдсан техник хэрэгслийг тооцно:

- 12.2.1.дохиолол илрүүлэх;
- 12.2.2.галын аюулыг илрүүлэх;
- 12.2.3.дүрсийг хянах;
- 12.2.4.байршил тогтоох
- 12.2.5.цахим болон биометрик мэдээлэл таних төхөөрөмж;
- 12.2.6.бусад.

12.3. Энэ хуулийн 12.1-д заасан хувийн хамгаалалтын нэг бүрийн тусгай хэрэгсэлд дараах хэрэгслийг хамруулна:

- 12.3.1.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 12.1-д заасан хэрэгсэл;
- 12.3.2.хутга, сумнаас хамгаалах хантааз
- 12.3.3.бусад.

12.4.Энэ хуулийн 12.1-д заасан техник, хэрэгслийг олгохоос өмнө гэрч, хохирогчийг сургалтад хамруулан зааварчилгаа өгнө.

12.5.Гэрч, хохирогч нь нэг бүрийн тусгай техник, хэрэгслийг биедээ авч явах эрхтэй.

12.6.Гэрч, хохирогч нь тусгай хэрэгсэл, техникийг өөрийн буруугаас эвдсэн, гэмтээсэн, үрэгдүүлсэн тохиолдолд нөхөн төлнө.

12.7.Гэрч, хохирогчийн ашиглаж байгаа тусгай хэрэгсэл, техникийн төрөлд өөрчлөлт оруулах асуудлыг хамгаалалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэгч байгууллагын албан тушаалтны гаргасан саналыг үндэслэн тухайн байгууллагын удирдлага шийдвэрлэнэ.

12.8.Эрх бүхий байгууллага өөрийн хүн хүч, техникээр хамгаалалтыг зохион байгуулах боломжгүй тохиолдолд гэрээт харуул хамгаалалтын байгууллагаар дохиолол хамгаалалтын төхөөрөмж, галын аюулын дохиолол, дүрсний хяналтын болон байршил тогтоох хэрэгсэл, хаалганы цахим болон биометрик мэдээлэл мэдрэгч цоож ашиглахтай холбоотой ажил, үүргийг гэрээгээр гүйцэтгүүлж болно.

12.9.Гэрээгээр харуул хамгаалалт хэрэгжүүлэх байгууллага нь Гэрээт харуул хамгаалалтын тухай хуулийн 6.1-д зааснаас гадна 5-аас доошгүй жил тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулсан, татварын өргүй, санхүүгийн чадавхи, гэрч, хохирогч болон аюул занал учруулж болзошгүй этгээдтэй ашиг сонирхлын зөрчилгүй байна.”

2/13 дугаар зүйл:

“13 дугаар зүйл. Аюулгүй газарт түр байрлуулах

13.1.Шаардлагатай тохиолдолд энэ хуулийн 5 дугаар зүйлд заасан насанд хүрсэн гэрч, хохирогчийг өөрийнх нь зөвшөөрснөөр, насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийг түүний эцэг, эх, хууль ёсны асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, эсхүл хүүхдийн эрхийг хамгаалах байгууллагын зөвшөөрснөөр аюулгүй байдал хангагдсан газарт бодит аюул, заналхийлэл арилах хүртэл хугацаанд түр байрлуулна.

13.2.Түр байрлуулан хамгаалах байр нь дараах төрөлтэй байна:

13.2.1.энэ хуулийн 23.1-д заасан байгууллагын дэргэдэх тусгай хамгаалах байр болон хамгаалах байр;

13.2.2.бусад төрийн байгууллага болон төрийн бус байгууллага гэрээний үндсэн дээр ажиллуулах хамгаалах байр.

13.3.Гэрч, хохирогчийн зөвшөөрөл, эрсдэлийн түвшинг харгалзан эрх бүхий албан тушаалтны шийдвэрээр төрийн болон төрийн бус байгууллагын хамгаалах байр, нэг цэгийн үйлчилгээний төв, хүүхэд хамгааллын хариу үйлчилгээний төв болон бусад байрыг хамгаалах байрны зориулалтаар гэрээ байгуулан ашиглаж болно. Аюулгүй байдал, гарах зардлыг сайн дурын үндсэн дээр хүлээн зөвшөөрсөн тохиолдолд эрсдэлийн бага түвшинтэй гэрч, хохирогчийн орон байрыг хамгаалах байрны зориулалтаар гэрээ байгуулан ашиглаж болно.

13.4.Насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч, хууль ёсны төлөөлөгч түр хамгаалах байранд хамт байх боломжгүй тохиолдолд тэдний зөвшөөрлийг бичгээр авсны үндсэн дээр гэрч, хохирогчийг дангаар байрлуулж болно.

13.5.Энэ хуулийн 13.4-т заасан гэрч, хохирогчийн эцэг, эх, асран хамгаалагч, харгалзан дэмжигч болон өмгөөлөгчтэйгээ уулзах уулзалтыг хамгаалах байрнаас гадуур зохион байгуулна.

13.6.Насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийн суралцах нөхцөл, боломжийг хамгаалалтын арга хэмжээг хэрэгжүүлэгч байгууллага хангана.

13.7.Энэ хуулийн 22.3-т заасан эрсдэлийн өндөр түвшин тогтоогдсон гэрч хохирогчийг зөвхөн тусгай хамгаалах байранд, эрсдэлийн дунд болон бага түвшин бүхий гэрч, хохирогчийг хамгаалах байранд тус тус байрлуулна.

13.8.Нэг гэмт хэргийн гэрч, хохирогч нарыг түр хамгаалах байранд хамтад нь байрлуулахыг хориглоно.

13.9.Түр байрлуулан хамгаалах байр болон үйлчилгээ нь хүний ялгаатай хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн байх бөгөөд нарийвчлан зохицуулсан стандартыг холбогдох байгууллагаар батлуулан мөрдөж ажиллана.

13.10.Түр байрлуулан хамгаалах байрны үйлчилгээ нь үнэ төлбөргүй байх бөгөөд зардлыг улсын төсөв болон хуульд заасан бусад эх үүсвэрээс санхүүжүүлнэ.“

4 дүгээр зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.5 дахь хэсгийн “7.1.3-7.1.9-д” гэснийг “7.1.4, 7.1.7, 7.1.8, 7.1.9 -д” гэж өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.9 дэх хэсгийг хүчингүй болсонд тооцсугай.

6 дугаар зүйл.Энэ хуулийг 2024 оны ... сарын ... ны өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

Гарын үсэг

ТАНИЛЦУУЛГА

Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай
хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай

Манай улс Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийг эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагааны явцад гэрч, хохирогчийн амь нас, эрүүл мэндийг хамгаалах, тэднийг мэдээллээр хангах, дэмжлэг, туслалцаа үзүүлэх эрх зүйн үндсийг тогтоох зорилгоор 2013 онд батлан мөрдөж байна.

Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулиар цагдаагийн алба, Тагнуулын ерөнхий газар, Авилгатай тэмцэх газар өөр өөрийн эрх хэмжээний хүрээнд дараах этгээдийг хамгаалах үүрэг хүлээж байна.

- Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан гэрч, хохирогч;

- Монгол Улсын Их Хурлын хяналт шалгалтын тухай хуульд заасан гэрч;

- Хүний эрх хамгаалагчийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн 4.1.1-д заасан ганцаараа эсхүл бусадтай эвлэлдэн нэгдэж, хүний эрх хамгаалах үйл ажиллагаа явуулж байгаа, түүнд оролцож байгаа хүний эрх хамгаалагч;

- Гэрч, хохирогч, хүний эрх хамгаалагчийн хамаарал бүхий этгээд;

- Гэмт хэрэг илрүүлэхэд ач холбогдол бүхий мэдээлэл, баримт сэлт өгөх болон бусад байдлаар туслалцаа үзүүлсэн, эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх ажиллагаанд гэрчээр оролцоогүй хүн.

Тус хуульд заасан хамгаалалтын арга хэмжээнд 2016-2024 хооронд 66 гэрч, 918 хохирогч, тэдгээрийн хамаарал бүхий болон бусад нийт 1075 хүнийг хамруулснаас өндөр эрсдэлтэй 32, дунд эрсдэлтэй 393, бага эрсдэлтэй 593 хүнийг хамруулж ажилласан тоон мэдээлэл байна.

Монгол Улсын Их Хурлын 2023 оны 114 дүгээр тогтоолоор хүний эрх, эрх чөлөөг зөрчиж болзошгүй аливаа шалтгаан нөхцлийг судлан холбогдох эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох, хийдэл, зөрчлийг арилгахыг Засгийн газарт үүрэг болгосон.

Түүнчлэн 2023 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдрийн Засгийн газрын хуралдаанаас хуулиар тусгайлан эрх олгосон заалтад дүн шинжилгээ хийж, холбогдох хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулахыг сайд нарт даалгасан. Иймд хүний эрх, эрх чөлөөг хөндсөн, хязгаарласан, харилцаанд оролцогчийн эрх, үүргийг тогтоосон буюу процессын шинжтэй зохицуулалт агуулсан, журмаар зохицуулсан харилцааг тухайн хуульд тусган боловсруулах шаардлага бий болсон.

Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх заалтад "гэрч, хохирогч" гэж Эрүүгийн хэрэг хянан шийдвэрлэх тухай хуульд заасан гэрч, хохирогчийг гэж тодорхойлсон бөгөөд энэ нь Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуульд заасан хохирогчийн тодорхойлолттой нийцдэггүйгээс энэ төрлийн гэмт

хэргийн хохирогч Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн хамгаалалтын гадна үлдэх хийдэл үүссэн байсныг заслаа.

Мөн гэрч, хохирогчид хууль зүйн туслалцаа үзүүлэх асуудлыг Хууль зүйн туслалцааны тухай хууль, Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хууль, Хүн худалдаалахтай тэмцэх тухай хуулиар зохицуулж байсан нь эрх зүйн давхардал үүсгэсэн байгааг тухайн харилцааг зохицуулж буй Хууль зүйн туслалцааны тухай хуульд заасан журмаар зохицуулахаар өөрчилж давхардлыг арилгалаа.

Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.2 дахь хэсэгт зөвхөн насанд хүрээгүй гэрч, хохирогчийг түр хамгаалах асуудлыг стандарттай байхаар зохицуулсан байдаг. Энэ нь насанд хүрсэн гэрч, хохирогчийг ялгаварласан байдал үүсгэснийг өөрчилж бүх гэрч, хохирогч ялгаатай хэрэгцээ, шаардлагадаа нийцсэн, стандарт бүхий тав тухтай, аюулгүй байдал хангагдсан түр хамгаалах байранд хамгаалагдахаар тусгалаа.

Хүний эрхийг зөвхөн хуулиар хязгаарлах зарчим болон Засгийн газрын дээрх шийдвэрийн хүрээнд Гэрч, хохирогчийг хамгаалах тухай хуулийн 7 дугаар зүйлд заасан хамгаалалтын арга хэмжээг журмаар буюу хууль зүйн асуудал эрхэлсэн засгийн газрын гишүүн батлан мөрдүүлж байснаас биечилсэн хамгаалалт хэрэгжүүлэх журам, нэг бүрийн тусгай хэрэгсэл болон тусгай техник хэрэгсэл, харилцаа холбооны хэрэгслээр хангах журам, аюулгүй газар түр байруулах журам болон цагдан хоригдож байгаа болон хорих ял эдэлж байгаа гэрч, хохирогчийг хамгаалах журмын холбогдох зохицуулалтыг хуульд тусган боловсрууллаа.

ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД ХЭРГИЙН ЯАМ